

KÜLTÜR BAKANI Namık Kemal Zeybek'in "1990 BİLGİ YILI"nı Açış Konuşması

Âdem ANKARA, 19 ŞUBAT 2000

Bugünden on sene sonra, 19 Şubat 2000 tarihinde Âdem Ankara Bey'in hayatının bir bölümünü anlatmak istiyorum.

"Âdem Bey bugüne, her zamanki gibi, bilgisayarınca programlanmış ve kendisine neşe, yaşama ve çalışma zevki verecek bir müzikle uyanarak başlar... Çok amaçlı "Ankara" markalı bilgisayarı günlük programını anlatır. Dengeli beslenme kaidelerine ve o günkü programının gereklerine göre hazırlanmış kahvaltısını, hizmetçi robot hazırlamıştır. Kahvaltısını ailesi ile birlikte yapar ve evden çıkar. "Bilgi" marka arabasına biner ve arabaya gideceği yeri bildirir. Otomobilin hafızasında sayısız haritalardan meydana gelen bilgiler vardır. Çarpışmaya karşı bütün tedbirler alınmıştır. Araba bilgisayarca yönetilen şehir trafiğine uyumlaştırılmıştır. Âdem Bey, kolundaki bilgisayarından Opera Müdürlüğü'nü arar. Akşam programlarından birini seçer. Defalarca seyrettiği 4. Murat'ı tekrar görmek ister. Boş yerlerin listesinden istediği yerleri seçer. Bilet ücretleri, hesabından operanın hesabına geçer. Âdem Bey, Milli Kütüphane BİLGİ BANKASI'ndan 18 Şubat 2000 tarihinde dünyada gerçekleşen buluşların listesini dinlediğinde, gideceği yere ulaşmıştır...

Âdem Bey'in 2000 yılındaki 19 Şubat gününden bir bölümünü, bugünkü bilgi seviyesinin uygulamasını yaparak anlatmaya çalıştım. Sonra düşündüm. Acaba on sene sonraki gelişmelerin getireceği durum bu tahminimi çok gerilerde mi bırakacak...

REAGAN: "TARİH HÜRRİYETTEN YANA"

"Bugün dünyamız ve dünya ekonomisi derin bir değişim sürecinin ortasındadır. Bu değişim o kadar hızlı olmaktadır ki, peşinden koşmak bile zor hale gelmiştir".

Bu sözler, Reagan'ın, Marhsall Planı'nın 40. yılı dolayısıyla Avrupa gençliğine uydu aracılığıyla gönderdiği mesajdan...

Bir bilim kuramcısı: "Şimdiye kadar rüyada gördüklerimizin artık gerçekleşebileceğini bize ispat eden sınır artık gökyüzüne kadar uzanıyor, dememize imkân veren bir buluşla karşı karşıyayız".

Sözü edilen buluş, süper iletkenlerdir.

Süper iletkenler, başlamış olan bir devrimi hızlandıracaktır. Bu, Bilgisayar Devrimi'dir.

Kuantum fiziğinin gizemli dünyasında hareket ederek, bugünün bilgisayarları dünya ekonomisinde bir KUANTUM SİÇRAMASI'na sebep olmaktadır. Bugünkü olay dünyanın sanayi devrimi dönemi ekonomisinden, öteye geçmekte oluşudur. Sanayi devrimi ekonomisi yerküremizin sınırlı olan fiziki ve tabii kaynaklarına bağlı olarak ve onlarla beslenerek gelişmiştir. Şimdi ise bir iktisatçının ifade ettiği gibi HAYÂL GÜCÜNÜN, YARATICILIĞIN ve CESA-RETİN en değerli unsurlar olarak ortaya çıkacağı ZEKÂ EKONOMİSİ dönemine giriyoruz.

Sayın S.Sabancı "Rusya'dan, Amerika'ya Gezdiklerim, Gördüklerim" adıyla -bence çok önemli- bir kitap yayınladı. Bu kitapta diyor ki: "Eskiden iki türlü sanayi tanımı vardı. Sermaye - yoğun ve emek - yoğun sanayi denirdi. Şimdi sermaye - yoğun sanayiden söz eden yok. Bunun yerine yeni bir deyim çıkmış. BİLGİ YOGUN sanayiler... Bilgisayarda kullanılan çipler % 70'i bilgi, % 12 işçilik masrafından oluşuyor. Bilgi denince sanayi ürününün meydana getirilmesi için yapılan araştırma, geliştirme harcamaları, deney giderleri ve benzeri harcamalar kastediliyor..."

Sanayi toplumu sermayeye dayalı bir toplumdu. Halbuki sanayiın kabuk değiştirmesi karşısında, sermayenin önemi azaldı. Artık uluslararası piyasalarda paradan bol birşey yok. Kit olan insan, "bilgili insan"; çünkü artık hammadde-yoğun ürünler yerine bilgi - yoğun ürünler para ediyor.

Carnegie - Mellon Üniversitesi'nde yapılan araştırmalar otuz yıl içinde bütün üretimin bilgisayarlar ve robotlarca yapılacağını söylüyor. Gelişmeler ve diğer araştırmalar da bunu doğruluyor.

BİLGİ ÇAĞI

Konuyla ilgilenen herkesin üzerinde anlaştığı bir gerçek var.

İnsanlık yeni bir çağa girmiştir. Bu çağ, ileri sanayi toplumlarını bile geride bırakan bir çağdır.

Bu çağ ZEKÂ EKONOMİSİ, BİLGİSAYAR TEKNOLOJİSİ, BİLGİ - YOĞUN ÜRETİM çağıdır. Bu çağ uydularla haberleşme çağıdır.

1950'li yılların ortalarında başladığı kabul edilen bu çağa bugün en yaygın adıyla BİLGİ TOPLUMU ÇAĞI deniliyor.

Biz, sanayi devrimini ÇOK GEÇ YAKALADIK. Bunun acısını da çok çektik. BİLGİ TOPLUMU'nu yakalamakta gecikmemeliyiz.

Bu konuda üç önemli adım attık. Hür Girişimci Sistem... Dışa Açık Büyüme Modeli... Bilgisayarların ülkemize girişini sağlayan 1984 Kararnamesi...

Bilgi çağını gerçekleştiren, hür düşünce ve hür teşebbüs sistemidir.

Devletçi ve sosyalist merkezî planlama ekonomisiyle toprak altından madenler çıkarılabilir, petrol

uzak diyarlara pompalanabilir. Hür piyasa mekanizmasıyla işleyen ekonomilerden daha masraflı ve verimsiz biçimde olsa da, merkezî planlama ekonomileri, fabrikaları ve montaj tezgahlarını çalıştırabilirler. Fakat bu sistemden hür teşebbüs ruhunu imal etmesi mümkün değildir.

Hükümetler ve devlet, ancak vatandaşlarına yol açarlar; onların ruh ve zekâlarının muhtaç olduğu hürriyetleri sağlarlar (Reagan: TARİH HÜRİYETTEN YANA).

İfade etmek gerekir ki, hür teşebbüsü, hür tefekürle tamamlamadıkça BİLGİ TOPLUMU olmak mümkün değildir.

GÜZEL GELİŞMELER VAR

Ülkemizde teşebbüs hürriyeti ortamının geliştirilmesinin ve dışa açılmanın getirdiği çok güzel gelişmeler vardır.

"Gül bahçemi gör de baharımı anla..." sözü gereği iki örnek vermek istiyorum:

Geçenlerde bana ODTÜ mezunu genç bir mühendis geldi: Orta Asya Cumhuriyetleri'nde dolaşmış, güzel resimler çekmiş. A.Yesevî Hazretleri'nin türbesinin bir resmini getirdi. Doğu Türkistan'la ilişkisi kurmuş. Türkiye'den desen götürüyor; Uygur kızlarını örgütlemiş. Halı dokutuyor. Sonra o halıları Londra'daki mağazasında pazarlıyor.

Bursa'da kaymakamlık yaptığım yıllarda tanıdığım bir esnaf, benden İngilizce bilen birini istedi. Afrika'ya ihracat yapıyormuş. Davet etmişler. Yanında İngilizce bilen biri olsun istiyormuş.

Bilinen rakamların yanında bunlar küçük örnekler, ama güzel gelişmelerin göstergeleridir.

1984 yılında çıkarılan ve ülkemize bilgisayarların girişini sağlayan kararname çok ciddi bir adımdır.

Bilgisayar BİLGİ TOPLUMU'nun sürükleyici unsurudur. TV'deki gelişmeler, TV'nin uydu sistemine bağlanması, faksın yaygınlaşması, haberleşme ağımızdaki olağanüstü gelişmeler sevindiricidir.

Ancak, bilgi toplumu haline gelmemiz için aşılacak çok mesafe, yapılacak çok iş vardır.

Bunlardan en önemlisi, zihniyet dünyamızda bir devrim gerçekleştirmek ve toplumumuzun dikkatini BİLGİ TOPLUMU'nun gerçeklerine ve gereklerine, şok metotlarıyla çekmektir.

Bilgi toplumu sürekli "şok"larla geliyor. Aynı şoklar ülkemizde de gerçekleşmeli. Her şeyden önce de, hür düşünce ortamı, bilim zihniyeti, araştırma ruhu, bilginin önemi ve toplumumuzun, bilgi toplumu olma heyecanını yaşaması gerekiyor.

JAPONYA ve BİZ...

Japonya bizimle aynı dönemde 18. asrın ortalarında modernleşme çabalarına girdi. Sanayi devri-

mini yakaladı ve bugünkü Japonya oldu.

Japonya, 1957'de yani Bilgi Çağı'nın başladığı yıl sayılan 1955'ten iki yıl sonra JAPON BİLİM ve TEKNOLOJİSİ ENFORMASYON MERKEZİ'ni kurdu. Japon toplumu bu merkez sayesinde dünyadaki bütün ilmi ve teknik gelişmelerden ANINDA (on line) haberdar oldu. Bugün Japonlar ülkelerinin yüksek düzeyde bir bilgi toplumu olduğunu haklı olarak ileri sürüyorlar.

Kültür Bakanlığı olarak Millî Kütüphane bünyesinde aynı amaçla bir BİLGİ BANKASI kurma ve bu yoldaki çabalara katkıda bulunma kararını verdik. 1990 Bilgi Yılı çalışmalarımız içinde bu müesseseyi gerçekleştireceğiz.

BİLGİ ÇAĞI, BİLGİSAYARLAŞMAKTIR

Biz ısrarlı ifade ediyoruz ki, Türkiye daha hızlı bir şekilde, bilgi çağı zihniyetine ulaşmalı ve bilgisayarlaşmaya hız vermelidir.

Bilgisayarlaşmanın önemini ve Bilgi Çağı'nın mantığını anlayamayanlar "çam sıra bile veremediğimiz okullarda bilgisayara ne gerek var?" diye soruyorlar. Gelen çağın dehşetini anlasalardı, "okullarımıza, çocuklarımıza gerekirse modern ve süslü binalar vermeyelim, gerekirse yeni sıralar vermeyelim. Ama gecikmeden, bir an önce bir saniye bile kaybetmeden bilgisayar verelim" derlerdi.

Bilgisayarın ve bilgisayarlı öğretimin getirdiği problemler vardır. Bilgisayar dünyasında "Beşerî Robotlar" haline gelmekten söz ediliyor. Ancak, bilgi toplumu yollarında bizden önce gidenlerden almamız gereken ders problemlerden korkup, bilgisayarlaşma hızımızı kesmek değildir; olmamalıdır. Bu, matbaanın, hattatları işsiz bırakma korkusuna benzer bir korkudur.

Bilgi çağına girmek, bilgisayar dünyasına girmek; uydular sistemine uymaktır ve iletişimde gereken hıza ulaşmaktır. "Türk Uydusu" çalışmalarını bu bakımdan ne kadar değerli ve ne kadar önemlidir."

Bilgi çağına girmek, tercih konusu değildir. Beğensek de, beğenmesek de dev adımlarla geliyor...

MAVİ GÖKYÜZÜ, AMA KİMİN?

Mavi gökyüzü, dokunulmaz ve erişilmez dolunay ve yeşil çayırılar romantizmine hasret duyabiliriz. Ancak bilgi çağına girmekte gecikenlerin "kendî gök kubbeleri, dolunayları ve yeşil çayırıları" kalmayabilir.

Thomas Jefferson'un bir sözü, bugün çok daha derin anlam kazandı:

"Hataları önlemenin yolu işi gücü bırakıp, insanların, kendilerini tamamiyle bilgiye vermeleridir."

Bütün bu gerçekleri konuşmak, tartışmak ve dik-katleri, BİLGİ'ye kütüphanelerimize, kitaplarımıza, bilgisayarlara, BİLGİ TOPLUMU gerçeklerine biraz daha çekebilmek için biz, 1990 yılını BİLGİ YILI ola-rak ilân ettik. Yapacağımız faaliyetlerde ilgili kamu kuruluşlarıyla, Bilim ve Teknoloji Vakfı ile Mucitler Araştırmacılar Derneği ile emeklerimizi birleştireceğiz.

Bugün bu töreni 1990 BİLGİ YILI'nın açılış töre-ni olarak düzenledik. 1989 yılı içinde liseli gençleri-miz arasında açtığımız ve gençlerimize okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırmak amacıyla yaptığımız yarışmanın ödülleri de bu törende verilecek. Bu yarışmanın bir amacı da gençlerimize kendi araştı-rmalarına dayalı olarak millî kültürümüz konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır. İllerden katılanlar-dan 288 kişi seçildi. Merkezde bir heyetçe değerlendir-me yapıldı ve derece alanlar tespit edildi. Ama bence en güzel ödül, yarışma için çalışmanın ken-dilerine kazandırdığı bilgilerdir.

BİLGİ TOPLUMU ve MİLLİ KÜLTÜR

Millî kültürümüzün zengin ve bereketli kaynak-larından da yararlanarak, toplumumuzun BİLGİ TOP-LUMU haline gelmesini hızlandırmayı en doğru tutum olarak görüyoruz. Kutsal kitabın ilk emri "OKU" olan ve âyetlerinin sekizde biri bilimi ve araş-

tırmayı emreden (750 âyet) bir kültürün bu yönünü ihmal etmek akılcı bir tutum olamaz.

İslâm medeniyetinin temelinde hür düşünce, bi-lime, araştırmaya verilen önemin olduğu, gerileme-nin ise içe kapanma ve taassupla başladığı bilinen bir konudur.

BİLGİ, SEVGİ ve HOŞGÖRÜ ÇAĞI

Bilgi çağının insanı kendine yabancılaştıracağı iddiaları vardır. Bu noktada bizim insanlığa karşı bor-cumuz başlıyor. Mevlânâ'nın, Yunus'un, Hacı Bek-taş Veli'nin insanlık ve sevgi çağrılarını insanlığa ulaştırmalıyız ki, BİLGİ ÇAĞI, BİLGİ, SEVGİ ve HOŞ-GÖRÜ ÇAĞI olsun. Biz UNESCO'ya teklif ettik. Ka-bul edildi. 1991 Yunus Emre Sevgi Yılı olarak ilân edildi. Biz de 1991 yılını SEVGİ YILI olarak ilân edi-yoruz. BİLGİ'YE DAYALI SEVGİ'nin sonunda HOŞ-GÖRÜ gelmeli diyoruz ve 1992 yılını da HOŞGÖRÜ YILI olarak ilân ediyoruz.

BİLGİ, SEVGİ ve HOŞGÖRÜ dolu günler ve yıl-lar diliyoruz.

Ödüllü Soru No: 11'in Cevabı 1,111,111,121

Kurada kazanan okurlarımız :

- * Seyfi BAKIRCI, İstanbul
- * Gülriş ELİBOL Eskişehir
- * Metin ANIL, Ankara

ATOMU DAHI GÖREBİLEN MİKROSKOP

Lütfen öksürmeyiniz! Max-Plack Enstitüsü'nün Stuttgart'taki Metal Araştırma Merkezi'ni zi-yaret eden kişiler, böyle bir uyarı ile karşı karşıya kalırlarsa hiç şaşırmasınlar. Çünkü, araştırma merkezinde bulunan 1,8 milyon mark değerindeki elektron mikroskobu, atomu dahi görülebi-lecek boyutlara kadar büyütmesinin yanında, bir ses yankılanmasından etkilenecek kadar hassas.

Japonya'da geliştirilen bu süper mikroskop, bu hassasiyetinden dolayı, yerin 1 metre içeri-sine uzanacak kadar bir temele sahip, yani di-ğer yapılarla bağlantısı bulunmuyor.

Süper mikroskop, birbirinden mm'nin milyon-da biri kadar uzakta olan iki objenin her birini 2 milyon kez büyütüyor. Max-Plack'ta görevli bilim adamları, bu imkânı özellikle metal-seramik alaşımlarının sınır alanlarının araştırılmasında kullanılabileceğini ileri sürüyorlar.

Hobby'den çev.: Abdullah YILMAZ

Süper büyütme gücüne sahip hassas elektron mikroskobu.